

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN

te Tongeren bij M. COLLÈS, uitgever en eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. »
Een blad afzonderlijk 15 centiemen.
Aankondigingen 15 centiemen per drukregel.

TONGEREN, DEN 25 MAART.

Het lager Onderwijs.

Het vraagstuk van het lager onderwijs kwam deze week in de kamer aan het dagorde. M. Frère Orban, het kopstuk van het gevallen ministerie, heeft deze gelegenheid waargenomen om de doodversleten doctrinaire grondstelsels op nieuw voor de gordijn te halen.

M. Schollaert, afgevaardigde van Leuven, heeft op zijne beurt het woord genomen en in eene welsprekende en verhevende taal heeft hij, in zake van onderwijs, de ware principes voorgestaan.

Wij ontleenen de volgende woorden aan zijne redevoering :

M. SCHOLLAERT. Het lager onderwijs, het onderricht der behoeftige en werkende klassen, is voor den Staat van veel belang. Het moet zorgen dat dit onderwijs goed zij, en wanneer het bijzonder initiatief ten dien opzichte onvoldoende is, dan moet de Staat er tusschen komen, want hij moet de veiligheid van eigendommen en personen verzekeren. Niemand zal ontkennen, dat de massas verzedelijken, onderwijzen en opvoeden, het beste middel niet zij, om dit doel te bereiken.

Maar is het daartoe voldoende aan de massas enkel te leeren lezen en schrijven? Voorzeker neen; de rol van den Staat is groter, het voornaamste doel dat hij zich voorstelt, is het openbare geweten te vormen.

De man aan wie men de eerste kennis geeft, lezen en schrijven, is in bezit gesteld van een schitterenden degen. Welk gebruik zal hij er van maken, indien men hem geene andere kennis verschafft?

Niemand zal die onbetwistbare waarheid loochenen. Het lezen, destoffelijke wetenschap, is niet voldoende. Leer enkel lezen en schrijven aan eene vrouw; zal zij anders doen dan fransche romans lezen en minnebriefjes schrijven, indien bij het geven van onderwijs, zij haar geene opvoeding hebt gegeven?

Men heeft hier dikwijls van statistieken gesproken; welnu, een geleerde, dien gij allen kent, M. Quetelet, heeft met onweerlegbare cijfers bewezen, dat het eerste onderricht, de kennis van lezen en schrijven, veeleer nadeelig dan voordelig is aan de openbare zedelijkheid.

Bij het onderwijs van lezen, schrijven en rekenen, moet gij dus het zedelijk onderricht voegen. Welnu, de moraal, zooals M. Royer Collard zegt, is geene oorzaak; het is een

uitwerksel, en het is onmogelijk, haar van den godsdienst af te scheiden, waarvan zij een uitvloeisel is.

De wetgever van 1842 heeft voor zijn werk de grondbeginsels geraadpleegd, in gansch Europa aangenomen. Indien gij ze heden herzie, zullen uwe scholen onmiddellijk verlaten zijn. Schrijft op uwe scholen: « Hier spreekt men van God noch godsdienst, » en zij zullen in woestijnen veranderen. (Gerucht.) Bijaldien gij dus wezenlijk partijgangers van het onderwijs zijt, moet gij aan de scholen geen karakter geven, dat de grondwet niet aangenomen heeft. (Goedkeuring rechts.)

Ik denk dat de Staat voor het lager onderwijs der meisjes, even als voor dat der jongens moet tusschen komen, des te meer omdat het onderwijs der meisjes, behalve in eenige groote steden, waarlijk onvoldoende is. Nevens de meisjesscholen zijn er gemengde scholen; doch die worden afgekeurd door al degenen, welke zich met het onderwijs hebben bezig gehouden.

M. FRÈRE. Behalve in de Vereenigde Staten. M. SCHOLLAERT. 't Is waar dat er in Amerika scholen zijn, waar de beide geslachten elkander ontmoeten; maar wat men van verre ziet schijnt dikwijls geheel anders van dichtbij. M. Jules Simon, die geen klerikaal is, heeft gezegd: « Gemengde scholen, zijn jongens scholen, waar men meisjes aanneemt. » Dit zegt alles.

M. FRÈRE. Niemand onzer heeft ze geprezen. M. SCHOLLAERT. De gemengde school is eene soort van broekkas, waarin de twee geslachten tegenover elkaar geplaatst, zich ontwikkelen in evenredigheden, nadeelig aan de familie en aan de samenleving. 't Is een stelsel waarvan iedereen de gevaren heeft aangeduid.

Wat het onderwijs der meisjes betreft, het is in de gemengde scholen betreurenswaardig.

Zij leeren er niets van de werken en zorgen des huisgezins; zij leeren er niet naaien of breiden. Dit zijn groote kwestien, bedrieg er u niet in. De naald is een rijkdom voor een arm huisgezin; dank aan haar, zal de werkman zindelijk gekleed zijn, in plaats van in lompen. En wanneer de werkman 's avonds naar huis komt, na zijnen arbeid, en een kouden haard vindt, denkt gij dan, dat de glansende karaffen der herberg, geene onweerstaanbare en noodlottige aantrekkingskracht op hem uitoefenen?

Dit zijn kwestien, waarmee wij ons moeten bezighouden, indien wij wezenlijk den werkman liefhebben, en zijnen toestand praktisch en ernstig willen verbeteren. (Zeer wel! zeer wel!)

zoo ver weg, dat niemand hem sedert ooit terug gezien heeft.

» Verscheidene dagen achtereen bleef Jeremias treurig en in zich zelve gekerd, ter nauwer nood passende op zijn verstrooide geiten, zoodat hij ze telkens van heinde en verre terug moest halen.

» Nu beproefde hij eene fluit te maken gelijk aan die van den donkeren vreemdeling, maar dit wilde hem niet gelukken. Telkens beproefde hij het op nieuw, doch met even ongunstig gevolg.

» Op zekeren avond, dat hij, van spijt en woede weenende, onder den ouden beukenboom zat, verscheen hem een beeldschone meisje, dat zeer rijk gekleed was en deelneemend vroeg:

» Waarom zijt gij zoo bedroefd, lieve vriend?

» De knaap was zoo verbaasd over die verschijning, dat hij geen woord kon uitbrengen, terwijl hij haar met open mond aanstaarde.

» Zij herbaalde bare vraag met zulk een vriendelijk voorkomen en op zulken vleiedende toon, dat Jeremias haar de geheime oorzaak van zijne tranen en zijne kwelling openbaarde.

» Moet gij om zulk eene kleinigheid zoo troosteloos wezen? Neen, het zal niet gezegd worden dat de nimf Lilia u tranen zal hebben zien storten, zonder ze te droegen. Ik ben niet vermoedend; mijn rijk bestaat uit dezen waterplas en den boom, die hem overschaduwet. Nogtans is mijn vermogen toereikende om al mijne verlangens te bevredigen en stelt mij zelfs in staat u het speeltuig aan te bieden, waarnaar gij zoo vurig verlangt.

» Zoo sprekende, bood zij den herder eene fluit aan, waarvan nimmer een sterveling de wedergade bezat en onderrichte hem, hoe hij er zich van moest bedienen, om er de bekoorlijkste toonen uit te halen.

» Opgetogen van blijdschap, brengt Jeremias de tooverfluit aan zijne lippen.

De Kamer.

M. de minister van finantiën heeft het ontwerp van begrooting van wegen en middelen, voor 1872, neergelegd, alsmede een wetsontwerp, waardoor aan sommige belastingen de volgende wijzigingen worden voorgesteld:

1. Afschaffing der rechten op den verkoop van sterken drank en tabak;

2. Afschaffing van het zegel der kwittantiën, patenten en petitiën;

3. Vermindering van het patentrecht der schippers en van het inregistreerrecht der huurceelen;

4. Verhooging der grondbelasting van 6 70/100 L. h. op 7 L. h. van het kadastraal inkomen;

5. Afschaffing der vrijlating van grondlasten, door de wet van 28 maart 1828 voor de nieuwe gebouwen toegestaan.

Buitenlandsch nieuws.

Rijsel, Lyon, Marseilles en Bordeaux blijven rustig; in geheel 't Noorden heerscht de orde. Het is van nu af, voor ons een bewezen feit, dat de eerst onbegrijpelijke opstand te Parijs, heimelijk aangestookt door de kopstukken der roode partij en der *Internationale*, enkel voor doelwit had de stichting der zoogenaamde *socialie* Republiek; dat wil zeggen: van het *communisme* of de gewelddadige verdeling der goederen. Wij hebben gezien dat die burgers zich meester hebben gemaakt van de openbare geldkassen in de prefektuur en in de meierijen. Een onzer vrienden, gister avond uit Parijs naar hier overgekomen, bevestigt dit vermoeden: hij verzekert dat, voor het uitbreken der oproerige tooneelen, de parijzische *voyous* en andere lediggangers openlijk durfden zeggen: « *Het gouvernement heeft wel geld gevonden voor den koning van Pruisen; waarom zou er dan ook voor ons geen geld te vinden zijn?* »

Die woorden kenschetsen gansch den toestand van Parijs. De kopstukken achter de gordijn zouden natuurlijk van die omverwerping gebruik hebben gemaakt om aan 't landsbestuur en, op hunne beurt, aan de geldkas te geraken.

In afwachting, zijn de opstandelingen nog meester in Parijs; zij bezetten een groot deel der forten en de menigvuldige barrikaden, en houden een gestreng nazicht op al wie zich uit de hoofdstad wil verwijderen. Zij benoemen krijgskommandanten en doen alsof ze inderdaad de meesters der uitvoerende macht zijn. Hun zoogezegd officieel blad tracht die handelingen als noodzakelijk te doen schijnen in 't belang der Republiek en van 't volk, en durft zelfs bedreigingen doen tegen al wie het gezag van

» O wonder! hij overtreft verre, zeer verre de muziek, welke de vreemde fluitspeler ooit heeft voortgebracht; de pas beginnende leerling is eensklaps een onovertreffbaar meester geworden.

» Op de betoovend schoone klanken, die hij het speeltuig ontlokt, wordt alles wat in den omtrek leven ontvangen heeft, door eene geheimzinnige vervoering overmeesterd. In den vijver beweegt zich het water in de maat; in het woud ruischen de boomen met een ongewoon regelmatig beweging; van den hemel daalt de volle maan naar omlaag, om die toonen beter op te vangen, terwijl haar stoet van sterren een dans beginnen.

» Verrukt door zijne eigene melodien, verdubbelt de herder van inspanning.

» Uit de diepten van het woud treden nu eene groote menigte nimfen te voorschyn, terwijl een gelijk aantal beeldschone jongelingen uit het water opstijgen. Zonder dat er een woord gewisseld wordt, zoeken zich de handen en bewegen zich de voeten regelmatig op de groene weide.

» Men kan zich niets schooners, niet fantastischer denken dan dezen nachtelijken dans, bij het liefelijke schijnsel der maan, de liefelijke klanken van de fluit, het liefelijke ruischen van de boomen en het struikgewas.

» Jeremias vergat het vreemdsoortige van dien dans, het vreemdsoortige van de personen, die haar uitvoerden, het vreemdsoortige van de muziek, welke hij voortbracht, zijne longen waren onvermoed in het blazen, zijne vingers onvermoed in het bespelen.

» De oude boom zelf scheen te willen deelen in het feest, dat aan zijn voet gevoerd werd. Plotseling opschietende, neemt hij reusachtige proportiën aan en schijnt met zijn top aan den hemel te willen reiken; zijne takken breiden zich heinde en verre over de aarde uit, en elke

't middencomiteit des opstands zou durven miskennen.

Die toestand kan echter niet lang voortduren. Het wettige gezag doet alle mogelijke pogingen om de vragen der parijzische afgevaardigden te bewilligen, voor zooveel dit met de bestaande orde van zaken mogelijk zij. Die afgevaardigden zullen dus zelve mede moeten stemmen in de maatregelen voor 't herstel van wet en orde in de hoofdstad, ofwel zich openlijk van de wet afscheuren.

De eigenlijke oplossing ligt derhalve in de stemming der nationale Vergadering over den toekomstigen Regeeringsvorm in Frankrijk. Is hare meerderheid voor het herstel van 't koninkdom, dan zal Parijs met zijne afgevaardigden zoolang mogelijk in weêrstand blijven. — Zegepraalt de Republiek, dan wordt de oproerige beweging in de hoofdstad een bespottelijke zaak en zal van zelf in duigen vallen.

Het wettelijke gezag, uit de algemeene volksstemming en derzelver vertegenwoordiging voortgesproten, door al de Europeesche Mogendheden reeds erkend en door geheel Frankrijk geëerbiedigd en ondersteund, zal in alle gevallen de bovenhand op den parijzischen oproer houden.

Enige deutsche strijdbataljons zijn reeds teruggekeerd naar Saint-Denis. Een der half officieel bladen van Berlijn schrijft hedon dat, hoewel de Duitschers, van den aanvang des oorlogs af, beloofd hebben zich niet te bemoeien met de binnenlandsche aangelegenheden in Frankrijk, zij toch zorg zullen dragen dat de gedane beloften van wege den franschen kant vervuld worden.

Het blad voegt erbij dat Duitschland de vredevoorwaarden gesloten heeft met een wettig Staatsbestuur, uit de keuze der natie voortgesproten, en door alle vreemde Vorsten erkend, en zegt ten slotte, dat Pruisen reeds de noodige maatregelen heeft genomen om, in alle geval, de uitvoering der aangegane verbindtenissen te verkrijgen.

Luidens een bericht in *Paris-Journal*, heeft M. von Bismark doen weten dat Parijs aanstaanden zondag door de deutsche troepen bezet zal worden, ingeval het Staatsbestuur, voor dat tijdstip, er niet in gelukt zal zijn zich meester van den toestand te maken.

Onder de nationale garden, die de werkdagisterol in dezen opstand vervuld hebben, zijn er een groot getal die vast besloten zijn de partij niet op te geven, zonder er door de overmacht toe gedwongen te zijn, want nu vooral zijn zij goed bewapend en van veel munitie voorzien; zij bezitten 15 miljoen kardeelen! Maar wat hun ontbreekt is brood en voedsel, aan hen en de talrijke soldaten, die zij medegesleept hebben.

zijner vruchten, een lichtgevende bol wordende, verlicht dat tooneel met een hellen glans.

» Dansers en danseressen draaien steeds in fantastische kringen rond, gelijk de doode bladeren der boomen op Allerzielendag. Zij draaien zonder vermoeid te worden, met dolzinnige vaart, schoon, gelijk eene eeuwigdurende lente; zij draaien en Jeremias zet rusteloos zijne opwekkende muziek voort.

» Toen de lichten van den beukenboom het toppunt van hun glans bereikt hadden, verbleekte de jongelingen en werden gelijk de schimmen die in het middernachtelijke uur op de kerkhoven rondolten; in de danseressen werden geel, gelijk de aren, die in den oogsttijd op de sijzen van den maajer wochten. Toen de maan aan den horizon wegzonk en de sterren aan het uitspannel verdwenen, werd de oude beuk dor en blaarloos als in den winter, wanneer eene dikke laag sneeuw de aarde bedekt.

» Nu naderen dansers en danseressen, plotseling doorschijnend gloeiend geworden, elkander, dringen dicht oopen en vormen slechts ééne reusachtige vuurmassa, waarvan de vlam zoo hoog opstijgt, dat men die twaalf honderd mijlen ver zien kan.

» Daarop kwam er uit de verte een woedend orkaan aansnelen, die alles op zijn weg vernielde en verwoestte. Toen hij voorbij was, bleef er geen spoor meer zichtbaar van den vuur-gloed, de nimfen en de jongelingen.

» Het meer was weder ofien geworden; alleenlijk was er een toovercirkel omheen getrokken. Jeremias speelde niet meer op de fluit; hij lag aan den voet van den boom uitgestrekt, en toen de bewoners van den omtrek, ter zijner opsporing uitgegaan, hem vonden en wilden wekken, zagen zij dat hem den hals was omgedraait.

» Den dood van haren zoon vernemende, werd de arme weduwa zoodanig door die treurmare

EEN UITSTAPJE

IN

HET JURA-GEBERGTE.

(Vervolg.)

» Maar wat er ook van zij van zijn ouderdom en het voorval, waaraan hij zijne vermaardheid te danken heeft, ik wil u de legende mededeelen die men mij eertijds verteld heeft, toen ik op deze rotsachtige hellingen mijne kudde geiten kwam laten weiden.

» Langen tijd geleden woonde er te Glowilier eene arme weduwe, die van de opbrengst van haar spinrokken leefde en het karige loon, dat men haar betaalde voor het voeden der geiten van de plaats.

» Die arme weduwe had een fiks opgeschoten zoon van vijftien jaar, die haar behulpzaam was voor zooveel zijne krachten het hem toelieten. Onnoodig er bij te voegen, dat de moeder slechts oogen en ooren had voor haar kind.

» Jeremias was stoutmoedig, schrander en bezat een bijzonderen aanleg voor muziek. Wanneer hem het zingen verveelde, vervaardigde hij van boomschors of holle rietjes de zonderlingste instrumenten, waaruit hij toonen wist te halen, die onze eenvoudige voorouders verrukten.

» Op zekeren dag nu gebeurde het, dat er een vreemdeling in de landstreek kwam, die zoo wonderbaarlijk mooi op de fluit blies, dat men hem niet kon hooren zonder terstond opgeruimd van harte te worden.

» Jeremias kon zich niet genoeg aan die wondervolle toonen verzadigen. Hoe meer hij hem hoorde, hoe meer hij naar een dergelijk speeltuig verlangde. En als de fluitspeler opghield met blazen, dan keerde Jeremias treurig gestemd naar huis terug.

» De vreemde fluitspeler trok verder en wel